

Nr 167

Utlåtande i anledning av väckt motion i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till bidrag till Svenska turisttrafikförbundet.

(1:a avd.)

I en inom andra kammaren av herrar *Bengtsson* i Göteborg och *Braconier* väckt motion (II: 306) har hemställts, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om sådan utredning rörande turisttrafiken från utlandet och den av Svenska turisttrafikförbundet bedrivna verksamheten för dennas främjande, att en principdeklaration kan avges beträffande omfattningen av det allmännas stöd till denna verksamhet och de härmed eventuellt förknippade villkoren.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen.

Över motionerna ha, efter därom i vederbörlig ordning gjord framställning, yttranden begärts av *statskontoret*, *kommerskollegium* och *järnvägsstyrelsen*, vilka yttranden fogats till detta utlåtande (Bilagor A, B och C).

Utskottet vill erinra om att den i motionen behandlade frågan varit föremål för undersökning av en år 1948 tillsatt utredning rörande den utländska turisttrafikens ekonomiska betydelse för landet jämte därmed sammanhängande spörsmål. Denna utredning avgav år 1951 betänkande i ämnet. Vidare är att nämna, att på initiativ av rådet för Svenska institutet för kulturellt utbyte med utlandet tillsattes år 1956 en särskild kommitté rörande samordning och effektivisering av upplysningsverksamheten i utlandet angående Sverige. Kommittén avgav samma år yttrande med förslag rörande främst organisatoriska frågor och medelsbehov för denna upplysningsverksamhet. Slutligen vill utskottet erinra om att chefen för handelsdepartementet innevarande år tillsatt en kommitté med uppdrag att undersöka förutsättningarna samt utarbeta en preliminär plan för en svensk manifestation i Förenta staterna med syfte att främja förbindelserna med detta land och Sverige bl.a. i fråga om den amerikanska turisttrafiken till vårt land. Denna kommitté har nyligen slutfört sitt uppdrag.

Av det anförda framgår, att under den senaste tiden icke mindre än tre utredningar verkställts på här ifrågavarande område. Dessa utredningar,

som ur skilda synpunkter belyst turistverksamhetens stora värde för vårt land, ha framlagt förslag till åtgärder i turistvärvande syfte ävensom behandlat problemställningen rörande organisationen och finansieringen av denna verksamhet. Läget på ifrågavarande område torde härigenom få anses vara i stort sett klarlagt. Utskottet har därför svårt att finna, att genom i motionen föreslagen ytterligare utredning i ämnet några nya synpunkter på denna fråga skulle vara att vinna.

Åberopande det anförda och under erinran om att föregående års riksdag avslog motioner av i huvudsak samma innehåll som den nu föreliggande, finner utskottet sig böra avstyrka densamma.

Utskottet hemställer,

att motionen II:306 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 26 november 1957

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från första kammaren: herrar Gustaf Karlsson, Karl Andersson, Ohlon, Näsström, fröken Andersson, herrar Gustaf Andersson, Ivar Johansson, Einar Persson, Sundelin, Birger Andersson, Thun, Pålsson, Söderberg, Jacobsson och Mårtensson; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Åkerström, Malmborg, Thapper, Jansson i Kalix, Persson i Växjö, fröken Elmén, herrar Rubbestad, Widén, Nilsson i Göingegården, Karlsson i Olofström, fröken Olsson, herrar Almgren, Löfroth och Heckscher.

Bilaga A

Till Riksdagens statsutskott.

Genom remiss den 3 juni 1957 har statskontoret anbefallts att till riksdagens statsutskott inkomma med utlåtande över motionen II: 306 i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till bidrag till Svenska turisttrafikförbundet. På grund härav får ämbetsverket anföra följande.

Statskontoret vill erinra om att av motionärerna berörda spørsmål utretts av den år 1949 tillsatta turistutredningen, vilken avgav betänkande år 1951. På grundval av denna utredning företogs vid 1953 års riksdag en icke obetydlig höjning av anslaget till bidrag till Svenska turisttrafikförbundet. Någon anledning att på de skäl, som motionärerna anfört, nu föranstalta om ny utredning i ämnet torde icke föreligga. Statskontoret vill för övrigt erinra om att även vid 1956 års riksdag väcktes motioner i förevarande frågor. I anledning härav uttalade statsutskottet i sitt utlåtande nr 10 till nämnda riksdag (s. 68), att någon ytterligare utredning på ifrågasvarande område icke vore behövlig.

På grund av vad ovan anförts avstyrker statskontoret, att motionen föranleder någon riksdagens åtgärd.

I handläggningen av detta ärende har, förutom undertecknade, deltagit t.f. statskommissarien Lindblad. Stockholm den 8 juli 1957.

Elof Jerdenius

Sture Jansson

/ Siv Samson

Bilaga B

Till Riksdagens statsutskott.

Genom remiss den 23 maj 1957 har Kungl. Maj:t anbefallt kommerskollegium att avgiva och till statsutskottet inkomma med utlåtande över en inom riksdagen väckt motion II: 306 med begäran om utredning rörande turisttrafiken från utlandet och den av Svenska turisttrafikförbundet bedrivna verksamheten för dennas främjande så att en principdeklaration kan avges beträffande omfattningen av det allmännas stöd till denna verksamhet.

Kollegium har inhämtat yttranden i ärendet från handelskamrarna i Stockholm, Göteborg, Malmö och Gävle. Överlämnande dessa yttranden får kollegium anföra följande.

Turisttrafikens allmänt erkända betydelse som inkomstkälla motiverar otvivelaktigt, att jämförelsevis omfattande kostnader nedläggas på reklam och information i syfte att öka den utländska resandetrafiken till vårt land. Å andra sidan kunna i dagens läge skäl också anföras för en viss återhållsamhet beträffande turistpropagandan. Turismens konjunkturkänslighet liksom svårigheten att tillfredsställande rekrytera hithörande service-yrken äro omständigheter som böra beaktas i detta sammanhang. Även knappheten på hotellrum har ansetts bjuda till en viss försiktighet, när det gäller att söka locka utländska turister till vårt land. Motionärerna anföra emellertid, att tillgången på hotellrum numera är större och det därför är befogat att öka turistreklamen. Såvitt kollegium kan bedöma, äro förhållandena sådana att utrymme torde finnas för en väsentlig ökning av turistströmmen och därmed också för en utvidgad turistpropaganda.

Mot angivna bakgrund finner kollegium det vara i och för sig önskvärt att turisttrafikförbundet, som handhar propagandaverksamheten på området, får tillräckliga medel att fullfölja denna. Såsom Stockholms handelskammare framhållit, bör vidare förbundet icke genom knapphet på medel tvingas att ägna sig alltför mycket åt de ekonomiska problemen med påföljd att goda uppslag och idéer ej fullföljas.

Såsom framgår av bifogade sammanställning över turisttrafikförbundets årliga inkomster sedan förbundets tillkomst ha intäkterna under den senaste tioårsperioden stigit från ungefär 482 000 kronor till omkring 1 156 000 kronor eller sålunda med cirka 140 procent. Enligt motionärernas mening är förbundet emellertid i dag — om hänsyn tages till det ändrade penningvärdet och turismens ökning — ojämförligt mycket sämre rustat att fylla sin uppgift än på slutet av 1940-talet. Det föreligger enligt motionärerna en allvarlig fara för att förbundets resurser icke räcka till för att tillgodose utlandets spontana och växande efterfrågan på upplysningstryck och informationer om Sverige som turistland. Kollegium delar uppfattningen, att förbundet arbetar med alltför begränsade medel och att många angelägna uppgifter därför bli eftersatta. Även om inkomsterna stigit är från år, är det sålunda i och för sig angeläget med en ytterligare förstärkning av förbundets resurser. Nästa fråga blir då, huru de erforderliga tillskotten skola anskaffas.

De statliga bidragen till turisttrafikförbundet ha — bortsett från krigsåren — ständigt ökat. För budgetåret 1949/50 utgjorde statsbidraget 381 000

kronor och för innevarande budgetår ha bidrag om tillhoppa 810 000 kronor beviljats. Här föreligger sålunda en ökning med ungefär 112 procent. Under samma tid ha bidragen från enskilt håll, d. v. s. medlemsavgifter samt tillskott från industrier och trafikföretag, inberäknat Statens järnvägar, växlat mellan 285 000 budgetåret 1949/50 och 367 000 kronor budgetåret 1954/55 och för budgetåret 1956/57 uppgingo de till 332 000 kronor. Dessa intäkter ha sålunda under budgetåren 1949/50—1956/57 stigit med omkring 16 procent. Under det sistförflutna budgetåret motsvarade statsbidraget ungefär 65 procent av de totala inkomsterna, medan de enskilda bidragen motsvarade omkring 28 procent. Därest SJ:s bidrag medräknas bland de statliga tillskotten, uppgår statens sammanlagda bidrag till 78 procent av intäkterna och de enskilda bidragen till ungefär 15 procent.

Med hänsyn till det anförda kan ifrågasättas om icke den behövliga förstärkningen av turisttrafikförbundets resurser till väsentlig del bör åstadkommas genom att bidragen från enskilt håll ökas. De betydande valutainkomsterna från den utländska turisttrafiken, vilka uppskattats till 400 miljoner kronor årligen, utgöra icke endast en vinst för vårt land som sådant utan komma först och främst enskilda näringsgrenar och företag till godo, och det synes därför befogat att de grupper som ha särskilt stor nytta av förbundets tjänster lämnar större tillskott till verksamheten. En utredning på området bör enligt kollegii mening ha till närmaste uppgift att upptaga förhandlingar med de olika näringsgrenar, som draga nytta av förbundets verksamhet, om en ökning från detta håll av bidragen till kostnaderna härför. Först därefter föreligger skäl att taga ställning till omfattningen av det allmännas stöd till verksamheten. I detta sammanhang synes vidare vara angeläget betona, att kollegium med hänsyn till den stora belastningen på handels- och sjöfartsfonden och risken för att denna fond snart nog är förbrukad icke finner sig kunna förorda, att medel till förbundets verksamhet beviljas från denna fond.

Under åberopande av vad sålunda anförts får kollegium förklara, att kollegium icke har något att erinra mot att den av motionärerna förordade utredningen kommer till stånd.

Nils Malmfors

Anders Lindstedt

/ G. v. Wachenfeldt

Turisttrafikförbundets inkomster budgetåren 1935/36—1956/57 samt beräknade inkomster budgetåret 1957/58.

Budgetår Kalendar- år	Totala inkomster	Stats- bidrag (dock ej bidrag från SJ)	Övriga inkomster		SJ:s bidrag	Statsbidraget i % i förhållande till			
				därav bidrag fr. industrier och trafik- företag (inkl. SJ) samt med- lems- avgifter		de totala in- koms- terna	stats- bidrag inkl. SJ:s bidrag	bidra- gen fr. indu- stri och trafik- företag	stats- bidrag inkl. SJ:s bidrag
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1936	418 346	185 000	233 346	203 540	65 000	44	60	91	180
1937	472 745	212 000	260 745	229 429	65 000	41	59	92	168
1938	466 760	197 000	269 670	228 652	65 000	45	56	86	160
1939	506 881	226 000	280 881	197 767	65 000	45	57	114	219
1940	252 672	116 400	136 272	93 996	65 000	46	71	124	62
1941	223 528	100 000	123 528	91 892	65 000	45	74	109	61
1942	117 116	—	117 116	69 832	46 100	0	39	0	194
1943	152 941	24 100	128 841	71 922	49 000	21	48	34	319
1944	159 733	41 100	118 631	70 567	49 000	26	56	42	417
1945	162 821	51 100	111 721	71 538	48 911	31	61	71	441
1946	324 906	137 600	187 305	81 820	47 000	42	57	168	528
1947/48	482 309	285 300	196 377	153 134	97 300	59	79	186	685
1948/49	722 036	302 480	429 836	261 998	100 000	42	56	115	248
1949/50	841 041	381 000	460 038	285 417	110 000	50	58	133	280
1950/51	790 495	433 431	365 495	287 073	110 000	55	69	151	307
1951/52	823 875	477 000	346 873	312 565	140 000	42	75	152	358
1952/53	870 554	500 000	47 382	323 172	150 000	57	75	155	375
1953/54	936 184	601 800	27 368	306 816	150 000	64	80	196	479
1954/55	1 240 155	679 722	118 301	367 133	150 000	55	67	185	382
1955/56	1 078 686	627 000	95 724	355 959	150 000	58	72	176	377
1956/57	1 156 424	752 000	404 422	332 439	150 000	65	78	226	494
1957/58 (beräk- nade)	1 217 000	810 000	407 000	337 000	140 000	67	78	240	482

Till Kungl. Kommerskollegium.

Genom remiss den 27 maj 1957 har Kommerskollegium anhållit om Stockholms Handelskammarens yttrande över motion II: 306 vid årets riksdag i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till bidrag till Svenska Turisttrafikförbundet.

Till besvarande härav får Handelskammaren anföra följande.

Motionärerna understryka turismens betydelse som exportnäring och framhålla behovet av ökade medel för Svenska Turisttrafikförbundets verksamhet. I slutet av motionen uttala motionärerna som sin uppfattning, att Kungl. Maj:t bör snarast möjligt »deklarera sin inställning till turisttrafiken från utlandet och den verksamhet i syfte att främja denna trafik, som bedrivs av Turisttrafikförbundet». Motionärerna hemställa om en utred-

ning såsom underlag för en sådan principdeklaration. De finna det vidare angeläget, att i avvaktan härpå Turisttrafikförbundet för budgetåret 1957/1958 erhåller »största möjliga ytterligare tillskott av medel i form av bidrag ur handels- och sjöfartsfonden».

Frågan om turistfrämjande åtgärder har vid flera tillfällen under senare år varit föremål för offentlig utredning. I samband därmed och även eljest har uppmärksamheten riktats jämväl på det större problemet om organisationen och uppdelningen av den svenska upplysningsverksamheten för utlandet. Någon slutlig lösning av hithörande frågor torde dock av olika skäl hittills icke ha vunnits.

Det är enligt Handelskammarens mening angeläget, att Sverige utnyttjar alla möjligheter att i utlandet skapa intresse för vårt land och för att värva turister. De ansträngningar och ekonomiska insatser, som andra länder göra i detta hänseende, ställa i dag större anspråk på den svenska turistpropagandan än tidigare. Turismens betydelse som valutaskapande näring torde också nu vara så känd och erkänd, att det icke torde vara erforderligt att närmare beröra denna fråga. Icke heller torde behöva understrykas vikten för svensk export och svenskt näringsliv överhuvud av en effektiv utlandspropaganda, som icke blott sprider kännedom om svenska förhållanden utan också förmår attrahera utländska besökare, som här själva kunna bilda sig en uppfattning om vårt lands standard och arbetsbetingelser. Handelskammaren har den uppfattningen, att en av ökade anslag möjliggjord sådan propaganda bör kunna ge goda resultat. Handelskammaren får också i detta sammanhang särskilt framhålla, att sedan hotellsituationen i Stockholm numera förbättrats hinder icke torde möta för en utökad turistpropaganda, som tar sikte framför allt på att locka resande under andra tider på året än under nuvarande korta högsäsong.

Handelskammaren har icke kunnat bilda sig någon bestämd mening om storleksordningen av de medeltillskott som Turisttrafikförbundet kan behöva för att bedriva sin icke minst ur näringslivets synpunkt betydelsefulla propagandaverksamhet. Icke heller kan Handelskammaren ta ställning till de olika meningar, som på detta svårbedömbara område gjort sig gällande om på vilka uppgifter Turisttrafikförbundets krafter och medel främst böra inriktas. Klart är emellertid, att den nu rådande knappheten på medel medför att alltför mycket tid och krafter måste ägnas åt förbundets ekonomiska problem och att goda uppslag och idéer därför icke kunna fullföljas.

En utredning som tar sikte på dessa problem synes Handelskammaren väl motiverad. Lämpligen bör den få karaktären av en enmansutredning, till vilken knyts experter från hotell, resebyråer, trafikföretag och sådan kommersiell verksamhet överhuvud, som vänder sig till turister.

Stockholm den 20 september 1957.

För Stockholms Handelskammare:

Wilhelm Josephson

/ Olof Leffler

Till Kungl. Kommerskollegium, Allmänna byrån.

Genom remiss den 27 maj har Kungl. Kommerskollegium anhållit om Handelskammarens yttrande över en av herrar Bengtsson i Göteborg och Braconier i Riksdagens andra Kammare avgiven motion, nr 306, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Svenska Turisttrafikförbundet.

I anledning härav får Handelskammaren i ärendet anföra följande.

Med utgångspunkt från det statsanslag som i årets statsverksproposition tillstyrkts av Handelsministern såsom bidrag till förbundet, och vilket med mer än en halv miljon kronor understiger det anslag förbundet äskat, ha motionärerna närmare granskat förbundets ekonomiska förutsättningar och de uppgifter, vilka böra åvila förbundet. Förbundets nuvarande rörelsemedel anses otillräckliga för bedrivandet av en verksamhet, som svarar mot utlandets anspråk på turistupplysning angående Sverige. I motionen har vidare framhållits den utländska turisttrafikens betydelse för landet. Även om statsmakterna kan anses äga insikt om den stora ekonomiska roll turisttrafiken spelar, har denna insikt enligt motionärernas mening icke kommit till uttryck i förslag och beslut om medelstildelning till de organ som ha att svara för turistinformationsverksamheten i utlandet. Jämförelse med exempelvis förhållandena i Danmark och Norge anses utvisa, att man i dessa länder på ett helt annat sätt från statens sida stöder den nu ifrågasvarande informationsverksamheten. Enligt motionärernas uppfattning kan den informationsverksamhet som sker genom enskilda företag (resebyråer, flygbolag etc.), icke ersätta en information av mera officiell karaktär sådan som Turisttrafikförbundet bedriver. I motionen har också gjorts vissa jämförelser med den ökning av statsbidraget till Svenska Institutet, som föreslagits i statsverkspropositionen. Även om höjningen i fråga icke motsvarar mer än hälften av den anslagsökning som ansetts erforderlig, bör den dock medgiva en partiell upprustning av institutets verksamhet. Behandlingen av institutets anslagsäskande står i kontrast mot den behandling Turisttrafikförbundets begäran om bidrag erhållit, och motionärerna anse, att även om dessa bidrag redovisas under skilda huvudtitlar, detta icke bör föranleda avvikande bedömningar av de båda organisationernas medelsbehov.

Motionen utmynnar i en hemställan att riksdagen vid anslagsfrågans behandling måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om sådan utredning rörande turisttrafiken från utlandet och den av Svenska turisttrafikförbundet bedrivna verksamheten för dennas främjande, att en principdeklaration kan avges beträffande det allmännas stöd till denna verksamhet och de därmed förknippade villkoren. I avvaktan på att en sådan deklaration göres ha motionärerna ansett det angeläget, att Turisttrafikförbundet för budgetåret 1957/1958 kan erhålla största möjliga ytterligare medel genom bidrag ur handels- och sjöfartsfonden.

Handelskammaren kan utan tvekan vitsorda de uttalanden som i motionen gjorts angående betydelsen för vårt land av den utländska turisttrafiken. Det är icke enbart de direkta inkomsterna för staten och näringslivet av turistbesöken som här spela en roll, utan även såsom en allmänt goodwillskapande faktor torde dessa besök vara av vikt för vårt näringsliv. Då det emellertid gäller bedömandet av Turisttrafikförbundets aktuella an-

slagsbehov för bedrivande av propaganda i utlandet lämnar motionen knappast tillräckligt underlag för ett bestämt ställningstagande. Flera olika frågor synas i detta sammanhang först böra besvaras.

Sålunda kan för det första ifrågasättas om en utökad propaganda under nuvarande läge är lämplig med hänsyn till tillgängliga resurser i fråga om hotell, trafikmedel och andra anordningar för resande. Motionärerna ha visserligen i korthet framhållit att en förbättring av hotellsituationen i huvudstaden är att förutse, men fråga är om denna upprustning kan anses tillräcklig. För Göteborgs vidkommande må påpekas, att systemet med inkvartering hos enskilda även denna senaste sommar i relativt stor omfattning måst anlitas, även om en viss nedgång i frekvensen i förhållande till sommaren 1956 kunnat konstateras. Hur värdefullt systemet med inkvartering hos enskilda i nu rådande hotellsituation än är, kan det dock med ett visst fog frågas, om staten — så länge sådana förhållanden råda — bör offra ytterligare medel för att locka fler utlandsturister till Sverige. Samtidigt bör emellertid ihåggkommas att turistresorna i stor omfattning under senare år ändrat karaktär, så att många resande färdas med egna bilar och utrustning för camping. I fråga om denna kategori har givetvis hotellmöjligheterna mindre betydelse.

En annan fråga som den föreliggande motionen aktualiserar är den om staten överhuvud bör engagera sig i utlandspropaganda för turisttrafiken till Sverige. Handelskammaren har närmast samma uppfattning som motionärerna, nämligen att en sådan »officiell» propaganda är befogad med hänsyn till turistnäringens betydelse. Även jämförelser med andra västeuropeiska länders åtgärder på detta område ger vid handen att staten på ett eller annat sätt bör medverka i fråga om den allmänna turistinformationen i utlandet. Hur långt man härvid bör gå och i vilka former informationen bör bedrivas är en bedömningsfråga, som endast kan avgöras efter ingående utredningar. Att Turisttrafikförbundet i och för sig är ett lämpligt organ för denna verksamhet torde ej kunna bestridas. Förbundet har ju en lång erfarenhet på området och har redan nu en viss utlandsorganisation. Vid läsningen av motionen ligger emellertid den reflexionen nära till hands, att de uppgifter förbundet har och de uppgifter som anförtrotts Svenska Institutet måste äga många beröringspunkter och i vissa hänseenden vara ganska likartade. Handelskammaren utgår ifrån att redan nu ett intimt samarbete måste förekomma mellan de båda organisationerna. Vid en mera långsiktig bedömning av statens medverkan vid turistinformationen i utlandet synes det på grund av vad nyss anförts vara synnerligen önskvärt, att frågan om en eventuell sammanslagning av de båda organisationerna upptages till övervägande. Med nuvarande organisationer torde ett visst dubbelarbete vara oundvikligt, även om samarbete äger rum. Då näringslivet på sin tid lämnade bidrag till Svenska Institutet, lär det också ha förutsatts, att en samordning av turistinformationen skulle komma till stånd. Denna enhetlighet har emellertid hittills ej blivit uppnådd. Med en gemensam organisation såväl för turistinformationen som för främjandet av de kulturella förbindelserna med utlandet borde avsevärda besparingar både i personal- och lokalhänseende kunna vinnas. Icke minst när det gäller utlandsrepresentationen borde ett samgående kunna medföra rationaliseringar.

Av vad som nu anförts torde framgå, att Handelskammaren för sin del icke har något att erinra mot en sådan utredning och principdeklaration,

som motionärerna hemställt om. Enligt Handelskammarens mening vore det värdefullt om de problem som ovan berörts därvid kunde bli närmare belysta, och särskilt om utredningen kunde leda till, att vårt lands utlandsinformation kunde samlas i en enhetlig organisation. Handelskammaren har emellertid ej något att invända mot att Turisttrafikförbundet, såsom i motionen förordats, för budgetåret 1957/1958 ur handels- och sjöfartsfonden erhåller de ytterligare bidrag, som kunna visas vara nödvändiga för att förbundet på ett tillfredsställande sätt skall kunna bedriva sin informationsverksamhet i utlandet.

Göteborg den 30 augusti 1957.

För Handelskammaren i Göteborg

T. O. Söderberg

Till Kungl. Kommerskollegium.

Genom remiss den 27 maj 1957 har Kungl. Kommerskollegium anhållit att Skånes Handelskammare måtte avgiva yttrande över en i Riksdagens Andra kammare av herrar Bengtsson i Göteborg och Braconier väckt motion i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till bidrag till Svenska turisttrafikförbundet. Till remissens besvarande får Handelskammaren anföra följande.

Genom det ökade internationella reselivet har den utländska turisttrafiken fått en stegrad ekonomisk betydelse för vårt land. De inkomster, som de utländska turisterna tillföra vårt land, stimulerar affärlivet och är en icke obetydlig post i betalningsbalansen med utlandet. För att ge en föreställning om storleksordningen av den trafik, som det här gäller, må nämnas att för Handelskammarens distrikt antalet utländska turister år 1956 uppgick till ej mindre än cirka 257 000 personer, vilken siffra dock icke inkluderar skandinaverna. Av de utomnordiska besökarna kommo cirka 80 000 in över Malmö, cirka 15 000 över Trelleborg, mer än 8 000 över Landskrona och inemot 154 000 över Hälsingborg.

Handelskammaren är ense med motionärerna däri, att en utökning av turistinformationen i utlandet framstår såsom önskvärd. Icke minst torde det vara möjligt att genom utvidgad propaganda få en större del av turistströmmen från Västtyskland och Holland att vända sig till vårt land. Att det möter svårigheter att inom ramen för de medel, som hittills ställts till förfogande för Svenska turisttrafikförbundet, genomföra den erforderliga utvidgningen av förbundets informationsverksamhet torde icke kunna bestridas. En ökning av anslagen till förbundet för dess utlandspropaganda torde därför vara av behovet påkallad. Handelskammaren får därför för sin del tillstyrka, att det allmänna bereder förbundet ett ökat ekonomiskt stöd, i den mån detta kan ske utan eftersättande av andra betydelsefulla samhälleliga behov och medel kan disponeras för ändamålet.

Malmö den 18 september 1957.

Skånes Handelskammare
omfattande Skåne och södra Halland

S. Hammarskiöld

/ Gösta Jacobsson

Till Kungl. Kommerskollegium.

Genom remiss av den 27 maj 1957 har Kungl. Kommerskollegium anhallit om handelskammarens yttrande över en motion av herrar Bengtsson i Göteborg och Braconier om en sådan utredning rörande turisttrafiken från utlandet och den av Svenska turisttrafikförbundet bedrivna verksamheten för dennas främjande, att en principdeklaration kan avges beträffande omfattningen av det allmännas stöd till denna verksamhet och eventuella villkor härför.

Med anledning härav får handelskammaren anföra följande.

I årets statsverksproposition tillstyrktes en mindre höjning av bidragsanslaget till Svenska turisttrafikförbundet från 500 000 till 550 000 kronor. Förbundet hade för samma period äskat anslag på 1 274 000 kronor och härvid utförligt redovisat sina medelsbehov. Då riksdagen beslutade enligt propositionen, kommer således det statliga anslaget att motsvara 43,2 procent av kostnaderna för vårt lands turistreklam i utlandet.

Handelsministern förutskickade emellertid, att det sedermera skulle komma att prövas i vad mån bidrag av fondmedel kunde lämnas till ytterligare stöd åt förbundets verksamhet. Dylika anslag ha under senare år med stigande belopp tillerkänts förbundet från handels- och sjöfartsfonden; under budgetåret 1953/54 lämnades således ur fonden ett anslag på 50 000 kronor, budgetåret 1956/57 hade bidraget till förbundet stigit till 200 000 kronor. Detta innebär att under sistnämnda år cirka 65 procent av förbundets rörelsekapital tillskjutits av allmänna medel.

Svenska turisttrafikförbundets övriga intäkter — som uppgå till cirka 400 000 kronor per år — basera sig i första hand på bidrag från vissa trafikföretag, däribland statens järnvägar. Andra inkomstkällor äro medlemsavgifter, vinst på försäljning av publikationer och kalendrar samt intäkter från förbundets fastighet. Anmärkningsvärt är, att bidragen från trafikföretagen under de senaste åren successivt minskat.

Förbundet hävdar enligt motionen, att dess nuvarande rörelsemedel äro helt otillräckliga för att driva en turistreklam och upplysningsverksamhet, som svarar mot utlandets starkt stegrade anspråk. Detta belyses av att förbundet per den 30 juni 1956 redovisade ett sammanlagt underskott om cirka 130 000 kronor, trots att man till det yttersta pressat ned kostnaderna för turistreklamen. Resultatet av Sverige-propagandan har på grund härav i ett flertal fall blivit lidande; de utgivna reklambroschyrerna exempelvis ha på grund av medelknappheten blivit utgivna i upplagor, som på intet sätt motsvarat efterfrågan. Av samma skäl ha även många för vår utlandsreklam synnerligen betydelsefulla initiativ blivit ställda på framtiden. Sålunda anger förbundet, att de nu begärda ökade statsanslagen i första hand avse att möjliggöra så vitala åtgärder som upprättandet av en fast representation i Västtyskland och London samt förstärkning av förbundets verksamhet i New York och Paris. Planer föreligga också på någon form av representation i Helsingfors och Oslo. Även beträffande publikations- och filmverksamheten föreligger trängande behov av ökad medelsanvisning.

Handelskammaren finner det uppenbart, att Svenska turisttrafikförbundet i dag saknar de ekonomiska möjligheterna att spela den aktiva roll för främjande av vårt turistväsende, som naturligt tillkommer förbundet. En allsidig och opartisk utredning om hur förbundets ekonomi för framtiden skall tryggas hälsar därför handelskammaren med tillfredsställelse. Någon

fullkomligt rättvis och för alla berörda parter acceptabel norm för fördelningen av förbundets kostnader torde visserligen icke kunna fastslås, men det synes dock kammaren vara av största värde att det genom en utredning klarlägges, vilka kategorier av vårt näringsliv, som främst komma att draga nytta av en ökad resandeström från utlandet och vilka möjligheter, som finnas för att dessa näringsgrenar belastas med en skälig andel av utgifterna för vårt lands utländska turistpropaganda.

Den kommande utredningen synes vidare enligt handelskammarens mening icke böra begränsas till riksförbundet och dess strävan att locka hit utländska turister utan även beröra läns- och ortsföreningarna och deras möjlighet att sörja för de främmande resenärernas mottagande och trevnad. Utredningen bör redovisa dessa föreningars ofta vitt skilda arbetsformer och resurser samt om möjligt avge förslag till hur genom kommunala och privata bidrag det lokala turistväsendet lämpligast skall upprustas och dess ekonomi säkerställas. Av vikt är att denna översyn av de lokala förhållandena icke — som tidigare skett — begränsas till vissa »turistlandskap» utan kommer att omfatta hela landet.

En breddning av medelanskaffningen synes handelskammaren även för riksförbundets del innebära den säkraste vägen mot stabiliserad ekonomi.

Handelskammaren ansluter sig till motionärernas hemställan om en skyndsam och förutsättningslös utredning om Svenska turisttrafikförbundets verksamhet men understryker vikten av att direktiven för de sakkunniga breddas i enlighet med ovan anförda synpunkter.

Gävle den 27 september 1957.

Handelskammaren i Gefle
för Gefleborgs län, Uppland och Dalarne

Gösta Hall

/ Birger Bellander

Bilaga C

Riksdagens statsutskott.

Järnvägsstyrelsen med utlåtande över motion II: 306/1957

Sedan järnvägsstyrelsen genom Kungl. Handelsdepartementets ämbetskrivelse den 23 maj 1957 av Kungl. Maj:t anmodats att till Riksdagens statsutskott avgiva av utskottet begärt utlåtande över en vid 1957 års riksdag väckt motion II: 306 (i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till bidrag till Svenska turisttrafikförbundet), får järnvägsstyrelsen anföra följande.

Statens järnvägar har bl. a. genom sina resebyråer i utlandet många direkta anknypningspunkter till Svenska turisttrafikförbundets verksamhet. En effektiv allmän turistpropaganda har stor betydelse för statens järnvägar även med hänsyn till dess förhållandevis stora antal utländska agenter (för närvarande cirka 600 resebyråer och därtill samtliga större järnvägsstationer i Europa) i vad gäller utlandsförsäljningen.

Den svenska turistnäringen som helhet har enligt styrelsens mening behov av en samlande topporganisation med möjlighet att genomföra ur nationell synpunkt betydelsefulla åtgärder, vilka med hänsyn till sin art och mera allmänna betydelse icke kan förväntas bli vidtagna och bekostade av enskilda intressenter. Detta framstår som än mer viktigt mot bakgrunden av att de kollektiva transportmedlen numera är utsatta för en allt hårdare konkurrens från de individuella fortskaffningsmedlen, med följd att de medel, som av ifrågavarande företag anslås till propaganda på den utländska marknaden, måste disponeras så långt som möjligt är för åtgärder som *direkt* främjar försäljningen av det egna företagets tjänster. Tidigare kunde järnvägarna visa en större generositet i detta avseende i medvetande om att majoriteten av de utländska turisterna, oavsett i vilken form de påverkades, ändock anlidade järnvägen för sina resor. Strukturförändringen inom det internationella reselivet har alltså radikalt förändrat förutsättningarna för järnvägarnas medverkan i den utländska turistpropagandan.

Ur statens järnvägars synpunkt är det därför angeläget, att turisttrafikförbundet genom tillräckligt ekonomiskt stöd från det allmänna snarast blir i stånd att vidta de grundläggande åtgärder, som förbundet på grund av medelsbrist hittills måst underlåta. Hit räknar styrelsen främst kraftigt stegrade upplagor på de allmänt turistvärvande trycksaker som förbundet ger ut, service till utländska tidningar och tidskrifter i form av artiklar och bilder samt kontinuerliga bulletiner med nyhetsmaterial, deltagande i utställningar, regelbundna personliga kontakter med resebyråer och andra researrangörer i utlandet etc. I synnerhet beträffande samarbetet med resebyråerna finns goda möjligheter att t. ex. genom särskilda informationsdagar och medverkan i kurser för resebyråpersonal sprida upplysning om vårt land och försäkra sig om resebyråernas medverkan i turistvärningen. Bristerna i dessa avseenden har för statens järnvägars vidkommande, trots lovvärda insatser från turisttrafikförbundets sida, varit särskilt framträdande på den under senare år så viktiga tyska marknaden. I detta sammanhang vill styrelsen även framhålla vikten av att turisttrafikförbundet jämväl beredes möjlighet att ägna sin inomsvenska verksamhet tillräcklig uppmärksamhet. Det sätt varpå utlandsturisten blir mottagen i vårt land och

kvaliteten på de tjänster som erbjudes är nämligen på lång sikt avgörande för om Sverige skall kunna hävda sig som attraktivt resmål i den hårda internationella konkurrensen. Ett gradvis fördjupat samarbete med regionala turistföreningar och berörda intresseorganisationer är därför i hög grad önskvärt.

Styrelsens bidrag till Svenska turisttrafikförbundet har under senare år — förutom fribiljetter till viss personal på förbundet och inbjudna gäster till ett årligt värde av cirka 25 000 kronor — varit 150 000 kronor. Förbundet å sin sida har under samma tid till statens järnvägar lämnat ersättning för vissa statens järnvägars tjänster vid de förutvarande gemensamma byråerna i Köpenhamn och London. Detta samarbete har dock numera på förbundets initiativ och önskan upphört i och med att förbundet i dessa städer öppnat kontor i egen regi.

För innevarande budgetår (1957/58) har styrelsen inte ifrågasatt andra förändringar i bidraget till Svenska turisttrafikförbundet än de som be-
tingats av nämnda ändrade samarbetsförhållanden.

Under hänvisning till vad ovan anförts, får styrelsen i princip uttala sin anslutning till önskemålet, att Svenska turisttrafikförbundet måtte av allmänna medel erhålla största möjliga bidrag för att kunna ge sin verksamhet en utformning och omfattning, som bättre motsvarar utlandets aktuella anspråk på turistinformation om Sverige än vad nu är fallet.

För att detta önskemål skall kunna tillmötesgå, är det måhända nödvändigt att frågan utredes på sätt liknande det av motionärerna föreslagna. Styrelsen har i så fall intet att erinra mot en sådan utredning.

Erik Upmark

/ Sven Gerndt

tjf